

## Ramazan Demir ile Hasbihal 30.01.2022

**Soru:** Sünneti ve hadisi inkâr ediyorsunuz. Peki hadisler olmadan namazı nasıl kılacağız?

**Cevap:** Bizim bir şeyi inkâr veya kabul ettiğimiz bir durum yok, sünnet ve hadis bu işte rol oynamıyor. Rol oynayan "iki tane sözün" söz değeridir. Karşınızda bir tane söz var. Sahihliği kendinden, hiçbir şekilde o söz kim tarafından başkasına ulaştırılırsa ulaştırılsın, söz ne daha sahih ne de daha zayıf hale geliyor.

Mesela Papazın biri Kur'an'ın bir nüshasını getirdi ya da kafir biri getirdi. Onu Papaz ya da kâfir getirdi diye "sahih olmayan bir Kur'an" diyemeyiz.

Hadise baktığımız zaman hadiste sözün değerini taşıyanlar belirliyor. Taşıyanlar güvenilir ise sözde güvenilir oluyor. Eğer taşıyanlar yalancı ise sözde zayıf ya da uydurma hadis oluyor.

Peki sözü taşıyanların değerini kim belirliyor? O hadisi yazanlar belirliyor.

Mesela bir hadis a'dan çıktı b, c, d, e ye kadar geldi. İnsanlar hadis zincirinin böyle kurulduğunu zannediyorlar. Hadisin zinciri z den y'ye, y'den t'ye, t'den.... Sondan başa doğru geliniyor. Peki, bu aradaki kişilerin değerini kim belirliyor? İşte bu zinciri kuran belirliyor. Buhari ise Buhari, Müslim ise Müslim... hadis Buhari'ye 10 kişiden aktararak ulaşmış. O, 10 kişiden birisi, uyduruk bir şey yapıyorsa Buhari, "bu yalancıdır ben bu hadisi kabul etmem" diyor.

Peki, o kişinin gerçekte yalancı olup olmadığını biliyor muyuz? Bilmiyoruz.

Bir söz var o sözün Allah resulüne ait olup olmadığını bilmiyorsunuz! Birde aradaki kişilere değerini veren hadisleri toplayandır. Buhari'nin 300 ravisine Müslim, "bunlar yalancıdır, bunlardan hadis alınmaz" der. Müslim'in 600 ravisine de Buhari, "güvenilmez" der. Şimdi bu iki sözü nasıl birbirinin aynı seviyesinde görebilirsiniz? Kur'an'ı da bu seviyeye indirdiğiniz zaman siz Kur'an'ın değerini yok edip hadislerle olduğundan fazla bir anlam yüklemiş olursunuz.

"Kim kendisi için istediğini kardeşleri için istemezse olgun bir imana sahip olmuş değildir". Ravi zinciri baştan sona yalancı olsun ya da ravi zinciri baştan sona doğru olsun böyle bir söz olsun veya olmasın bir şeyi değiştirmiyor. Çünkü, Kur'an'da zaten ayetlerde bu söz söylenmiş. Bu sözü Allah resulü söylememiş olsa bile bu söz Kur'an'ın ruhuna, insanlığın ruhuna uygun bir sözdür.

**\*Bizim burada karşı duruşumuz Kur'an'daki ayetler değildir. Ayetlerin hadislerin arkasına konan rivayetlere mahkûm edilmesine karşıyız. Biz bunu kabul etmiyoruz.**

**\*Kur'an'daki ayetlerin arka planını hangi olay bağlamı üzerinden tespit edersiniz?**

Kur'an üzerinden tespit edersiniz

Kur'an'ın dışından tespit edemezsiniz.

\*Peki, Kur'an'ın dışından tespit edince ne olur?

Mücadele Suresi gibi olur. Ya da Nisa 4-34'teki gibi olur. Ayet başka bir şey söyler, rivayet başka bir şey söyler.

Hangi hadis, Kur'an'ı anlaşıp hale getirmiş? Bugünden geriye doğru gidelim. Hangi hadis Zülkayneyn'i açık hale getirmiş, hangi hadis Kehf Suresindeki Musa kıssasını daha açık hale getirmiş, hangi hadis Kehf kıssasındaki iki bahçe sahibini daha açık hale getirmiş? Bakara Suresindeki İbrahim'in kuşlar meselesini, inek meselesini, 100 yıl ölüp dirilen adam meselesini, güneşi doğudan batıdan getiren adam meselesini, Safa- Merve'yi, bunun gibi bir sürü meseleyi hangi hadislerle siz daha açık hale getirdiniz?

**Hadislerin öyle iddia edildiği gibi Kur'an'ı daha açık hale getirdiği doğru değildir.** 'Felek -Nas Suresi Allah resulüne büyü yapıldığı içindir'. Hakikaten bu ayetler büyü için mi?

## Kafirun 2

لَا أُعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ

La a'budu ma ta'budun

Ben, sizin kulluk ettiğimize asla kulluk etmem(E.A meali)

ma ta'budundaki "ma" hakikaten Lat-Menat-Uzza' ya mı gider?

\*'İnna a'taynakel kevser' deki Kevser nedir?

\*'İnna şanieke huvel ebter'deki ebter nedir?

\*Allah resulu "ebter" midir? Çoluk çocuğu yok mu?

Vardır.

## Tebbet 1

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ

Tebbet yeda ebi lehebin ve tebb.

Ebu Leheb'in iki eli kurudu. Ve kendisi de yok oldu (E.A meali)

Ebu lehebin iki eli kurudu mu? Kurumadı...

Allah, bunlara göre beddua eder. Saydıklarımın neresi açık hale gelmiş. Hadisler Kur'an ayetlerini anlaşılmaz hale getiriyor. Üstelik bu hadislerin Allah resulüne ait olup olmadığı kesin değil.

Şimdi meşru bir bilgi kaynağı var. O da Kur'an. Biz meşru bilgi kaynağını ret ediyoruz hadisleri baz alıyoruz gibi oluyor. Hadisleri inceledik doğru olduklarına iman edemedik.

O zaman hadisler olmadan Namazı nasıl kılacağım diye bize soruyorlar. Hadisler olunca nasıl namaz kılacağını öğrenmiş mi oldun? Hadisçilere şimdi soruyoruz!

Nasıl namaz kılacağız?

Hanefiler gibi, Şafiler gibi, Malikiler gibi, Hanbeliler gibi, Şia gibi daha çok var...

Namaz mevzuu hadislerle açık hale geldiyse hangisine göre kılacağız? Deseler ki hepsine göre kılacağız. Allah Resulü, hadislerinize göre namaz kılmayı, ilk vahiy indiğinde Cebrail'den öğreniyor. Hatta ittifakla Allah Resulü, Alak Suresi'nin indiği gün namaza başlamıştır.

Cebrail gökten bir su getirmiştir önce ona abdest aldirmiştir. Dikkat edin abdest ayeti Maide Suresi'nin ya Mekke'nin sonlarında indiğini ya da Medine'de indiği söyleniyor. Abdest ayeti, Resul olduktan 10 yıl sonra geliyor. Bir rivayete göre 20 yılda geliyor. Bir düşünün; Allah Resulü, 20 yıldır abdest alıyor. 20 yıl sonra ayeti geliyor.

Kimden öğrendi? Cebrail'den öğrendi. 23 yıl Cebrail'den namazı öğrenmiş bir resul var. Ama o Resulün, nasıl namaz kıldığına dair bir şey yok. Cem etmenin nasıl olduğuna dair bir ayet yok. Sanki sünnet dediğiniz şeyle hadis dediğiniz şeyle her şey açık hale gelmiş. Her şey toz pembe ondan karıştırıyorlar.

Namazda Fatiha okunur mu okunmaz mı? Namaza, Sübhaneke ile başlanır mı başlanmaz mı? Bunların her biri diğerine göre farklıdır. Aranızda 23 yıl abdest alan, namaz kılan bir Resul var. Siz hangi durumlarda abdestin bozulduğunu bilmiyorsunuz. Burada seçim hakkı size kalmamışsa, rivayetlere kalmışsa Kur'an da yazsa ne olur yazmasa ne olur? İlkeniz yok.

Sadece sorun Kur'an'ın tefsir edilmesinde değil. Kur'an'ın irabı meselesinde de (Kur'an'ın Kur'an'la irablandırılması) orada da bize ulaşmış herhangi bir bilgi yok. Tarihte bunu yapan olmuştur. Birileri çıkıp bunu dillendirmiş olsalar bile hayat otorite tarafından o adamlara zindan olmuştur. Kur'an'ı Kur'anla anlamak insanın serbestçe fikir yürütebileceği ben böyle düşünüyorum diyeceği alan bırakmıyor. Bu alanı sünnet, hadis, icma, kıyas dediğinizde açılıyorsunuz. Kur'an yeter diyorlar ama yetmez gibi davranıyorlar. O müktesebata göre ilahiyatçı oluyorlar. Biz Kur'an yeter deyince onların hiçbir kaçacak yeri kalmıyor.

**Kur'an da Ademin de hadisi var, Nuh'unda hadisi var, İbrahim'in de bütün resullerin hadisi var. Onların söylediği sözler var. Alın size sağlam sahih hadis.** Allah'ın kendi Resulünü, insanların içine saldığını, korumasız bıraktığını mı zannediyorsunuz?

Allah ile Resuller arasındaki ilişkinin, böyle mi olduğunu zannediyorsunuz? Elimizde Kur'an gibi bir mucize varken, şu anda müktesebat tarafından oluşturulan ve yüzlerce mezhebe binlerce tarikata, binlerce farklı şeye bölünen bir dini biz kabul edemiyoruz.

**Allah halis bir din göndermiştir. Bu din Kur'an'dadır.** Allah Kur'an'ın her haliyle insanlığa yetmesi gerektiğini ve yettiğini söylemiştir. Resullerine de kendisine inananları, kendisine verilen kitapla hidayete erdirmesi gerektiğini söylemiştir.

Kur'an'ın hiçbir yerinde bizim eksik bıraktığımız yerleri sen açıkla diye bir şey yok. Bunun yanında Allah Resulü Muhammed, şu hadisi yarım bıraktı, şu sözü kapalı söyledi deseniz sorun olmaz. Ama siz "Allah yeteri kadar açık olmayan bir kitap gönderdi", "Allah bazı şeylerin açıklanmasını başkasına havale etti" dersiniz çok ciddi bir sorun olur. Bu kitap kendini Allah'a izafe ediyor, resullere değil!

Bu Kitabın kendisine izafe edilen varlık, herhangi bir eksikliğin, bir kusurun, hatanın olmadığı /olamayacağı Allah'ı Teâlâ'dır. **Bu kitaba bir eksiklik atfettiğinizde, siz kitaba değil kitaba yön veren Allah'ın değerini düşürsünüz.**

**Soru:** Kur'an'ı Kur'an ile anlamamanın bir yöntemini gösterdiniz. Gerçekten çok güzel bir yöntem. Müktesebata bağlı olmadan anlamaya çalışıyoruz. Bizi karanlıklardan aydınlığa çıkartması gereken, kendisini anlayıp hayatımızı ona göre organize etmemiz gereken, bizi cennete alacak bir kitabın bu kadar karmaşık olması bir çelişki değil mi?

**Cevap:** Çelişki oluşturmuyor. Bizim içinde bulunduğumuz eksiklikleri, bizim kendi durumumuzdan kaynaklanan zorlukları kitaba mal ediyorsun.

Mesela senin şu anda Çince öğrenmen kolay mıdır? Bilmediğin için tabi ki zor olacak ama sana zor olacak. O Çincenin zor olmasından mı kaynaklanıyor yoksa senin öyle bir çalışmanın olmamasından mı?

Senin öyle bir çalışmanın olmamasından kaynaklanıyor.

Tarihte ne yazık ki Kur'an'ı Kur'an ile anlamak denilen şey bir sistem, bir metod, bir zorunluluk olarak hiç olmamış. Bir birikim de yok. Bugün Diyanet tefsiri ile ilgili olarak onlarca birikim bulabilirsiniz. Kur'an'ın hadislerle ilgili tefsiri hakkında onlarca yüzlerce binlerce tefsir bulabilirsiniz. Müktesebatın söz söylemediği bir konu yok. Ama bunların hepsinin bilgi birikimi 'Kur'an yetmez' üzerinedir.

Bizim elimizde hiçbir bilgi birikimimiz yok. Birikimimiz olmamasına rağmen siz 5 yaşında anaokuluna giderken size bir şeyler öğretiliyor; ilkokula, ortaokula, liseye, üniversiteye gidiyorsunuz bir şeyler öğretiliyor.

Hayatınızın 16-18 yılını sadece öğrenmek için harcıyorsunuz. 18 yıl öğrendikten sonra ulaştığınız şey ne? İşletmeci, muhasebeci, doktor, mühendis olursunuz. Sizin bir meslek sahibi olabilmeniz için 16 yıl sizi okutuyor.

Mühendis olmak için 16 yıl okunur mu? Bu kadar zor olur mu diyen var mı? Yok. Aslında hayatınızda olmak istediğiniz şeylere bir baksanız Kur'an'a harcanması gereken zamanın yüzlerce katını harcıyoruz. Ama iş Kur'an'a gelince Kur'an'a ayrı bir yer veriyoruz. Kur'an basit olmalı, sade olmalı. Mühendis olmak için 16 yıl okursun ama Kur'an mühendislik öğretmiyor. Yaşamayı öğretiyor. Profesyonel insan, diplomalı

insan diye bir şey yok. Dolayısıyla Kur'an'ın basit kolay ulaşılabilir olması lazım. Burada zorluk bizim Kur'an'a ulaşmada takatimizin yetmemesindedir. Şanlı atalarımız bize böyle bir miras bıraktılar. Sizde bu mirasın içinde doğdunuz. Bu mirasın içindeki sistem;

- 'Allah yok'a göre seni eğiteceğim.
- 'Allah yok'a göre toplum kuracağım.
- Müfredatın her şeyini ona göre hazırlayacağım.

Kendin Allah'a inanıyorsan bu sistemin içinde yaşayacaksın. Bu sistemde insanların Allah'a inanması kendi çabalarıyla. Sistemin bir katkısı ile birikim elde ediyorlar. Yani Kur'an'ı elde edebilmek için sizin hayat + ekstra çabalar sarf etmek lazım.

Yanlış olan sistem...

Ben müminim benim çocuğumun eğitimi, konuşmaya başladığı zaman başlar. Benim çocuğum öğrenme yaşına gelince Kur'an'la arasındaki engellerin kaldırılması lazım. 13 yaşına kadar çocuk Kur'an'la öğrenmesi gerekli olan şeyleri öğrenmeli, artık aklını kullanmaya başlayınca Kur'an'ı biliyor iken hayatı tanımalı ve kendi yolunu çizmesi sağlanmalıdır. Böyle bir toplum oluşturmak lazım. Biz şu anki toplum içerisinde bir bilgi birikimine sahip oluyoruz. Bu birikim Kur'an'a uymuyor. Şimdi biz bu Kur'an'ı nasıl anlayalım?

**Burada zorluğu biz oluşturduk. Kur'an'dan uzaklaşmak için aklımızı, beynimizi, kalbimizi her şeyimizi başka bir sisteme göre eğitiyoruz.**

Ama Kur'an'ında bize gelmesini istiyoruz. Şu anda çocuklara Kur'anla ilgili yüzünden okuma öğretiliyor (anlamadan okumak). Burada zorluk Kur'an'ın anlaşılabilir olması mı yoksa Kur'an'ı hayatımızdan dışladığımız için bir türlü onu geri getiremeyişimizden mi? Kur'an'ı öyle bir dışlamışız ki artık hayatımızda yeri kalmamış.

Ramazan Demir çıkacak bir şey konuşacak öbür ilahiyatçı çıkacak bir şey konuşacak Kur'an'ın hayatımızdaki yeri bu...

**Soru:** ma (ما) kelimesi çok geçen bir kelime. El yazmalarının önünde hemze yok. Sözlüğe baktığımızda, irabına baktığımızda o kelime aslında mim+elif+he vardı zamanla o elif düştü. Hatta sözlükte ma (ما) kelimesini bulamadım. Allah öyle bir kelime kullanmış ki bu kelime vaktiyle böyleymiş şimdi değişmiş mi?

**Cevap:** Orada hemze mi var yoksa başka bir harf mi var ona bakmak lazım. Hemze olursa o kelime mehmuz bir kelime oluyor (içine hemze olan bir kelime oluyor). Hemze değil de elif ise o ya vav'dır ya da ya (ي). İkisinden biri. El yazmalarında mim var birde elif var. Ama ikinci hemze yok. El yazmalarında o elif dediğimiz hemzedir. Bu da mim le hemze arasında bir işaretin daha olduğunu gösteriyor. Zaten ma kelimesini mae (ما) şeklinde okuduğunuz zaman sizde biliyorsunuz ki elif aslında bir harf değildir. Ye veya vav'ın yerini tutuyor. Arapçada sesi olmayan tek işaret elif'tir. O bir ses

değildir. Elif'in Arapça da karşılığı yoktur. Ya med'dir, uzatmadır. Ya "vav" yerine kullanılır ya da "ya" yerine kullanılır.

Mesela "kame" derken uzatıyorsunuz. Aslı "kaveme"dir. Neden dolayı kame oldu? Burada da o ilal ve ibdal kaidelerinde bir harfin başka bir harfe dönüşmesi. Nahiv ve sarf'a bakılınca herkes bilir.

Bir de hemze var. Arap alfabesinde anlaşılması en zor harf hemzedir. Hemzenin 50 değişik şekli vardır. Vardı zamanla bu düştü. Bu şu demek Kur'an dan önce vardı sonra düştü. Ama Kur'an onu kullandı şeklinde bir durum ortaya çıkarıyorlar. Hayır! Kur'an'ın dilinin oldukça orijinal bir dil olduğu (herhangi bir dilin etkisi altında olmadığı) tam tersi bütün dillerin bütün lisanların Kur'an'ın etkisinde olduğuna iman ediyoruz. Hem de ispatlarız. Onun için orada öyle bir yaklaşımla ma kelimesine yaklaşmak yanlıştır.

**Kur'an'daki ma kelimelerinin hepsine baktığımız zaman çoğul kullanım bulamazsınız. Zaten sıvılarda çoğul olmaz. Çünkü çoğul dediğiniz şey tane üzerinden olur.** Bir tanesi müfreddir. İki tanesi tesniyedir. 3 artık cemi başlar. Suyun ne kadarına müfred diyeceksiniz ne kadarına cemi diyeceksiniz, ne kadarına tensiye diyeceksiniz?

Bakara 2-30 da **d-dima'e**(الدِّمَاءُ) kelimesini çoğul yapınca kanın ne kadarı çoğul?

Sıvı çoğul olmaz. Müfret-tesniye-cemi çoğulu olanın tesniyesi de olur demektir. Ne kadarı tensiyedir? Sıvıların cemii olmaz. Sıvıların kaplarında olur. Kur'an da mae kelimesi geçer tekildir. Çoğulu miyah şeklinde gelir. Ama o sıvı değil sıvının kabıdır. Bunlar çeşitli olabilir ama suya çoğul kullanamazsınız.

Bunun yanında Kur'an'da "ma" kelimesine baktığımızda çoğunlukla ma kelimesi ayetler de benzetilme bağlamında kullanılmıştır.

**Ali İmran (3/109)**

**Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Ve bütün işler Allah'a döndürülür(E.A mealı)**

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَ اِلٰى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ

**Veli(A)llâhi mâ fî-ssemâvâtî vemâ fî-l-ard(i)<sup>(c)</sup> ve-ila(A)llâhi turce'u-l-umûr(u)**

Gökten indirdiğimiz bir su gibidir. O su şöyle yapar böyle yapar. Baktığımız zaman su ile doğa arsında bir bağlantı kuruluyor. 'Bu kelimenin etimolojisinde böyleydi şöyle oldu' böyle bir şey yok!

**Katılımcı:** Sözlükte mehat diye fiil olarak vermiş. Su ortaya çıktı anlamında orada bir he olduğunu iddia ediyorlar.

**RD:** Dedik ya Kur'an'ı Kur'an'la anlama üzerine bir müktesebat oluşmamış. Onu diyenler hep geleneksel bakmışlar. Şöyle olsaydı Kur'an'daki su kelimesinin etimolojik yapısından, elif lam takısı almasından tutunda elif lam almamasına kadar Kur'an

içerisinde detaylı bir çalışma yok. Şu anda Kur'an'ın bir kelimesinin anlamını Kur'an içerisinde arayan bir çalışma bulamazsınız.

**Soru:** ma akılsız ve iradesiz varlıklar için kullanılır. Semavat ve ard (Ali İmran 3-109 Veli(A)llâhi mâ fî-ssemâvâti vemâ fî-l-ard(i)<sup>(c)</sup> ve-ila(A)llâhi turce'u-l-umûr(u)) kelimesi oradaki ma'nın semavat ve ardın önüne gelmesi orasını çözemedim?

**Cevap:** Orada sorun yok. Kafanızı karıştıran o olmamalı tam tersi Rum 30-26 **Velehu men fî-ssemâvâti vel-ard(i)<sup>(s)</sup> kullun lehu kânitûn(e)** aslında kafa karıştıran yer burası. Semavattaki akıllı kişiler, yerdeki akıllı kişiler onundur. Şura 42-4 Lehu ma fis semavati ve ma fil ard Semavatta olan, yerde olan akılsız varlıklar. Akıllı ve iradeli varlıkların dışındaki her şey. Bu kolay anlaşılıyor. Ama Velehu men fî-ssemâvâti vel-ard semalarda bulunan akıllı kişiler. Asıl soru semalar neresi, neresi? Detaylı çalışınca açıklarız.

**Soru:** Sarhoşken namaza yaklaşmayın ayetini nasıl anlayacağız?

**Cevap:** **Nisa 4-43** orada **entum sukara** 'sarhoş olduğunuz halde aklınız başınızda değil iken namaza yaklaşmayın' diyor. Yoksa ne söylediğinizi bilmek, öğrenmek anlamında söylemiyor. Namazda okuduğunuz şeyler sizin Allah ile diyalogunuz değildir. Namazda hiçbir şey okumasanız bile sizin Allah ile diyalogunuz; kalbinizin Allah'a bağlanmasıdır.

**Soru:** Arapçayı hiç bilmeyen namazda Arapça ile kendi ana dilini karışık okuyabilir mi?

**Cevap:** Namaza durmanın hiçbir şartı yok. Bilsin bilmesin, öğrensin öğrenmesin bir şartı yok. Çünkü salat, durup Kur'an okuyayım diye yapılmaz. **Salat**, zikri akıldan çıkartmamak için yapılır. Salatın özelliği budur.

**Zikir kelimesi; akıldan çıkarılmaması gereken bir bilgidir.** Allah bilgisi, akıldan çıkarılmaması gereken bilgidir bunu beceremezsiniz. Her an Allah ile olduğunuz zaman siz pişmişsiniz demektir. Orada Rad 13/28 bi zikri diyor. Salat'ın özelliği bu. Kur'an'ı okumak için salat yapmıyoruz. **Salat yaptığımız için Kur'an okuyoruz.** Kur'an okumayı bilmiyorsanız öğreninceye kadar okuyun. Ama 'ben Kur'an okumasını bilmiyorum o yüzden salat yapmam'. Bilmiyorsan bile ruku için secde için kıyamda durmak için Kur'an'ı bilmek gerekmiyor. La ilahe illallah demek için Kur'an bilmek gerekmiyor. 'Ben Kur'an okumadım salatım kabul olmaz', 'yanlış okudum kabul olmaz' geçin bunları. Senin duruşun Rabbinle olan konuşmandır.

**Namaz müminin eğitimi değildir. Mümin kendini eğitmek zorundadır. Salat mümin için bir fırsattır. Mümin için bir kaçış yeridir.**

Arkadaşlar salat var yok, zekat var yok bunları bir kenara bırakın eğer mümin iseniz biz Allah'ın resullerine iman ettik diyorsanız seçme hakkınız yok; bu kitabı öğrenmek zorundasınız!

İster salat olsun, ister olmasın; ister zekat olsun, ister olmasın; bu kitabı öğrenmek

zorundasınız.

Yoksa nasıl iman edeceksiniz? Salat öğrenme sürecinde güçsüz kalırsınız, birtakım çıkmazlarda kalırsınız, tılandım Rabbim sen bize göstermezsen yapamıyoruz dersiniz işte bu durumlarda salat müminin can simididir.

Fıkıhçılara bakarsanız salatta Fatiha okunmayan namaz, namaz değildir. Burada Fatiha'yı bilerek veya bilmeyerek okumak namazın içeriği ile alakalı bir şey değildir.

Fatiha'nın anlamını bilmek namazla alakalı bir bilgidir. Fatiha'nın anlamını namaz olsa da, olmasa da bilmek zorundasınız. Ama bilmeden kılıyor. **Burada dediğiniz kısım Fatiha'yı bilerek okuması değil, o hayatın içinden kendini çekip alıp bir duruş yapmasıdır. Salat olan kısım budur.**

Fıkıhçılara göre bir kişinin namaza başlaması için epey bir dirsek çürütmesi lazım. Bunlara gerek yok. Ben derim ki şu anda hemen başlayabilirsiniz. Dilin Allah demeye dönüyor ise namaza dur. Ama öyle Kabul olmaz. Allah adına konuşma yetkisini kimden alıyorlar? Kimin namazının kabul olacağını, kimin namazının kabul olmayacağını Allah bilir. Allah kimseyi sözcü tayin etmemiştir.

Bakara 2-238 **Hafizu alas salavati**, Miminun 3-2 **salatihim haşiuun**. şeklinde kelimeler var. O irtibatı kopartmaktan korkar. İrtibat için titrer. Yoksa "onlar namazlarında fatihayı düzgün okurlar", "namazlarında zammı sürenin anlamlarını bilerek okurlar" böyle bir ayet bulamazsınız.

**Salat dediğiniz kısım okuduğunuz sureler, zammı sure değildir. SALAT ORADA SİZİN DURUŞUNUZDUR.**

**Soru:** İsra 17-78'de **Ekimus salate** diyor. Ne demek?

İşte iltifat teklifi şöyle olmalı, Fatiha şöyle olmalı, zammı Sure şöyle olmalı o da yetmez. Ne olmalı?

Fatiha'nın hem sarfını hem nahivini hem anlamını bileceksin. Fatiha'yı okurken alt yazı gibi geçilecek sonra zammı sure de öyle olacak, ben bu kadar Arapça bilgimle namazımı sizin dediğiniz şekilde kılamıyorum.

Vakti olan, zamanı olan, akli yeten arkadaşlarımız; zamanınızı boşa harcamayın. *Bütün çabanızı Allah'ın kitabının dilini öğrenmeye harcayın.*

**Soru:** Kur'an okumak namazda şart mıdır? O metinler biz namazda Kur'an okuyalım mı diye geldi?

**Cevap:** O metinler siz namazda okuyun diye gelmedi. O metinlerden dolayı namaz kılıyorsunuz. Namaz kıldığınız için o metinleri okuyorsunuz. Namazda Kur'an okumak şarttır. Bu şart, imkânı olanlar için geçerlidir. Kur'an okumak demek onun sesini çıkartmak değildir. Kur'an okumak anlamlarını bilmektir. Kur'an'ı namazda anlamını bilmek için mi öğreniriz? Doğru tartmak için, doğru insan olmak için, doğru işveren

olmak için, doğru işçi olmak için, doğru baba olmak için, doğru anne olmak için...  
Doğru insan olmak ve doğru insan olarak kalmak için Kur'an okuruz. Kur'an her şey içindir.

**Soru:** Salat sırasında yalnızca Allah'ın adı anılacak, başkasının adı geçerse şirk mi düşersin? Ettehiyyatu duası içinde geçen **Esselâmü aleyke eyyühen-Nebiyü bir şirk duası mıdır?**

**Cevap:** Şirk bu kadar kolay değil. Şirk dediğin kelime ya kendine ya da Allah'a ortak edeceksin. Esselâmü aleyke eyyühen-Nebiyü Allah, Muhammed resul ile bizim aramızda aracıdır. Burada o sözü söylemiş olman şirk değildir. O sözün arkasından yaptığın şirktir. O söz pratiğe geçmemiş 'ben seni öldüreceğim' gibi bir şeydir.

**Soru:** Namazın içeriği Kur'an'da tam olarak nasıl kılacağımız var mı?

**Cevap:** Ben salat ile ilgili sorulan soruları cevapsız bırakacağımı söyledim. Bunların hepsi mümin insan içindir. Bizim sorumuz; mümin miyiz, değil miyiz? Biz o aşamadayız. Kur'an'a güveni olmayan insanlar kendilerini mümin atfediyorlar. Allah'a güvenleri sıfır; kendilerini 'mümin' atfediyorlar. Şimdi kalkıp namazın rükünleri şudur, şartları budur, zekat şöyledir dersene ne fark eder ki? Mümin olmak için asgari şartlar var. *Bu şartların başında da Allah'a güven gelir.*

Kur'an'a baktığımız zaman salat denen şeyin bir kıyamının olduğu, bir kıraatinin olduğu, bir rükusunun olduğu, bir secdesinin olduğunu hatta bir oturmasının olduğunu Kur'an'dan çıkartıyoruz. 5 vakit Kur'an'da var. "Namaz destek olmaktır" bu lafı geçelim.

Ben kendim 5 vakit namaz kılıyorum. Ben namazı gelenekçilere göre kılıyorum. Bu taklit değil midir? Haklı, taklittir. Mesela bu kazağı giymem bir taklit değil mi? Evlilik cüzdanları taklit değil mi? Çocuklarımızı gönderdiğimiz okullar taklit değil mi? İçinde yaşadığımız devlet taklit değil mi? Vergi sistemi taklit değil mi? Her şey taklit. Ben ahirete gittiğim zaman evlilik cüzdanından hesaba çekilecek miyim? Çekileceğim...

Salatta hanefileri taklit ettiğim için Allah beni cehenneme mi gönderecek? Burada önemli olan sizin duruşunuz. Bu konuda herhangi bir camide namaz kılan biri gibi namaz kıldığım zaman müşrik mi oluyorum, münafık mı oluyorum, fasık mı oluyorum, zalim mi oluyorum, ne oluyorum?

Hiçbir şey olmuyorum. Biz insanız her dakika unutan bir varlığız. En disiplinli insanımız bile belli bir motivasyonu yoksa bozuluyor. Şöyle düşünün salat denen bir şey var, kimse sizi zorlamıyor. Ömrünüz boyunca siz bu disiplini yapıyorsunuz. Hiçbir şey olmasa bile bu disiplin yeterli.

**Salat Adem'le başlamadı. Salat Adem'den önce de vardı. Melekler salat ediyorlar.**

**Katılımcı:** Bakara 2-183 'Sizden öncekilere farz kılındığı gibi, siyam; size de farz kılındı' diye meal var. Burada siyam'ı sormuyorum sizden öncekiler ibaresi ile Ademden öncesi ibaresini birleştirebilir miyiz? Bu kelime buraya gider mi?

**RD:** delil yok. Bir benzetme yok. ‘Siyam’ı kendi içerisinde incelersiniz. Ama kıyas yapmaya gerek yok. İbrahim diyor benim hayatım, yaşamım, salatım alemlerin rabbi Allah içindir (Enam 6-162). Nuh da aynı şeyi söylüyor. Salih de aynı şeyi söylüyor. Şuayb de aynı şeyi söylüyor.

**Soru:** Kur’an’ı Kur’anla anlama yönteminde dışarıdan eksiklik boşluk henüz tamamlanmamış alanlar olarak neresi var?

**Cevap:** Rivayetler üzerinden Kur’an’ı anlamaya çalışan arkadaşların eksiklerini söylüyoruz, hatalarını söylüyoruz. Biz Kur’an’ı Kur’an ile anlama sistemi her tarafı düzgün bir şey midir? Biz onları neden eleştiriyoruz? Çünkü onlar her konuda söz söylemişler. Peki Kur’an’ı Kur’anla anlamak her konuda söz söylemiyor. Biz Kur’an’ı Kur’an’la anlamamanın ‘a’ sında bile değiliz. Biz Kur’an çerçevesi içerisinde kalmaya çalışıyoruz. Kur’an da anlaşılmayan o kadar çok mesele var. Neyimizin eksik olup olmadığını bilmiyoruz. Çalışmamızın sonunda Kur’an bize Buhariye git derse tereddüt etmeden gideriz.

Eğer siz Kur’an’ın gramerine sadık kalırsanız; bir kelimenin anlamını Kur’an’ın içerisinde bulmaya kalkıştığınızda, Kur’an’ın noktasız ve harekesiz olduğunu temel aldığınızda, Kur’an sizi hiçbir konuda cevapsız bırakmıyor.

- ✓ İsrailoğulları’nın; firavunun kendisi olduğunu,
- ✓ İsrailoğulları’nın Mekke’ye geldiğini, Mekke’de İbrahim ve İsmail’in duasının karşılığı olduğunu,
- ✓ Yusuf ile Musa arasında ‘Esbat’ diye resullerin olduğunu,
- ✓ ‘İnna ateyna kel kevser’in Muhammed’e değil, Yusuf’a gittiğini,
- ✓ ‘El hakamu tekasür’ün Yusuf’a gittiğini,
- ✓ ‘Vel adiyati dabha’nın Yusuf’a gittiğini,
- ✓ ‘Elem neşrah leke sadrak’ın Musa’ya gittiğini,
- ✓ ‘Ya eyyühal müdessir’in Muhammed’e değil, Yusuf’a olduğunu,
- ✓ Tahrim 66-1 **Ya eyyuhenebiiyyu lime tuharrimu ma ehallallahu lek,**  
“Ey nebi, niçin Allah’ın sana vaktini belirlediği bir şeyi birilerine rızalık kazanmak için vaktinden önce açıklıyorsun?”
- ✓ ‘Allah onların kalplerine mühür bastı’ değil; ‘bir süreci bitirdi’ dendiğini,
- ✓ Kur’an’daki İsa’nın göğe çıkmadığını,
- ✓ Allah’ın “Seni öldürecekim katıma alacağım” dediği ayetin, tam da İsa’nın resul seçilme ayeti olduğunu,

- ✓ İkinci bir İsa olduğunu,
- ✓ Mele-i ala'nın kendi içerisinde bir hiyerarşisinin olduğunu,
- ✓ Şeytanın Allah'ın değil, insanın düşmanı olduğunu,
- ✓ Şeytanın bir gücünün olmadığını,
- ✓ Musa'nın, Harun'un süt kardeşi olduğunu,
- ✓ "Git çocuğuna bak" diyen kişinin Musa'nın annesi değil, Harun'un annesi olduğunu,
- ✓ Musa'nın annesinin, aslında firavunun eski karısı olduğunu,
- ✓ Musa olayının gerçekleştiği sırada firavunun başka bir karısı olduğunu,
- ✓ Huruf-u Mukatta'yı..

**..Kur'an dan öğrendik.** 1400 yıldır bu meselelerle insanlar uğraşıyor. Biz 5 yıldır uğraşarak bu hale getirdik.

**Soru:** El Kitap'ta peygamberimizle ilgili neden az ayet var?

**Cevap:** 'El Kitap' kelimesine ciltlenmiş kitap manası vermek yanlıştır. Kitap'tan kasıt *yazı*. Zaten kitabı, kitap yapan yazıdır. Baştan sona içi boş sayfalara kitap denmez. Kitap bir sözün yazılmış halini ifade eder. Şekillerle alınmış kitabı ifade eder. Kitabı öyle alırsanız zalikel kitab, bu kitap dersek kitabın tamamlanması lazım. Bu yazılı belge dersek sonuçlanmış bir süreci ifade etmez. Yazının devam ettiğini ifade eder.

Kur'an'ın inmesi ile ilgili iki tane kelime kullanılır. Bir tanesi ifal babı bir tanesi tefil babı. Nezzele-essele kelimesi, nezzele (Ali İmran 3-3) kelimesini tenzil kelimesinden hatırlayın. Şimdi tefil babı üzerinde durmak istiyorum. Tefil babı ya fiilde ya fail de ya meful da çokluk ve şiddeti ifade eder. Mesela darabe dediğiniz zaman vurdu; darrabe dediğiniz zaman dövmekten deli etti. Çok vurdu demektir sürekli vurdu demektir.

Ketebe dediğiniz zaman yazdı demektir; kettebe dediğiniz zaman çok yazdı, durmadan yazdı demektir.

Mef'ulunu direkt almışsa bu anlamı verebilirsiniz. Mefulu direkt almamış ise bu anlamı veremezsiniz.

Kur'an'da özellikle kitap bağlamında bu kelimelerin geçtiği yere baktığımızda hepsinde mefulu direkt almış. Burada çokluk ve şiddet alacaksa 'nezzele' *sana çok kitap indirdi* demek midir? Ya da *bir kitabı çokça indirdi* demek midir? Şimdi nezzele de bir süreç belirtiliyor. Mesela Nuh'un elindeki Kur'an; öğretinin kendisidir. Kur'an'ın öğreti kısmı her şeyi kapsar. Hükmü de, kıssaları da, tarihi bilgileri de, habercilerini de...hepsini kapsar.

Ama 'din' kelimesi hepsini kapsamaz. **Din kelimesi** insanı hükümlülük altına bırakan **yapıldığında ceza ve mükâfat gerektiren şeylerle alakalıdır**. Daha dar anlamlıdır.

Öğreti size nefes almaktan tutun da, adam gibi düşünmeyi, adam gibi yürümeyi, anlam arayışını, anlam arayışının nasıl olması gerektiğini, yöntem belirlemenin nasıl olması gerektiğini her şeyi öğretir.

Bu öğretinin, Hz. Muhammed'de olup da İbrahim'de olmaması söz konusu değildir. Ya da İbrahim de olup da Nuh'ta olmaması söz konusu değildir. Çünkü öğreti; *bir tanedir*. Fakat bu öğreti öğretilirken, her öğretide, bu öğretiyle uğraşan resullerin kıssalarını da olaya dahil eder. Bu, o öğretinin tecrübesidir. Resullerin tecrübesi değildir. *Risaletin tecrübesidir*.

Bu risalet tecrübesini, o öğretinin içine dahil etme zorunluluğu vardır. Çünkü pratik tecrübedir. İnsanlığa geçmişiniz böyledir, geçmişinizdekiler böyle davrandılar, bugününüzü bu geçmişe göre değerlendirin ve onlara bakarak ders alın denir. Her öğreti böyle örnekler verir.

Nuh'a kendinden öncekinin kıssaları anlatılır. Peki Nuh'a Nuh'la ilgili bir şey anlatılır mı? Çok az anlatılır.

Nuh gitti, arkasından Hud geldi. Hud'a Ademin tecrübesi, Nuh'un tecrübesi aktarılır. Ademin Nuh'un Hud'un tecrübesi Salih'e aktarılır. Adem'in, Nuh'un, Hud'un, Salih'in tecrübesi İbrahim'e aktarılır. Ademin, Nuh'un, Hud'un, Salih'in, İbrahim'in tecrübesi İshak'a, İsmail'e aktarılır. Bunların tecrübesi Yakub'a aktarılır. İşte nezzele kelimesi bu süreci ifade edebilir.

Bu yazının oluşması Ademle başlayıp Hz. Muhammed'le biten bir süreçtir. Bu yazıya ne ekleniyor? *Sadece resullerin kıssaları*. Mesela Musa'da Hz. Muhammed'in kıssasını bulamazsınız. İsa'nın kıssasını bulamazsınız. Ama İsa'nın müjdesini bulabilirsiniz. Musa'ya senden sonra şunu müjdele denir. Ama onun kıssası anlatılmaz kendinden öncekilerin kıssası anlatılır. Hz. Muhammed'in en son resul olduğundan dolayı kitabın içerisinde kıssası en az anlatılan kişi o olmak zorundadır. Şimdi mevcut müktesebata baktığımızda kıssası en fazla anlatılan resuldür. Adı 4 kere geçer. Ama kıssası en fazla o anlatılır. Kur'an'daki ayetlerin birçoğunun Hz. Muhammed zamanında olduğu anlatılır. Bu bağlamlar rivayetler üzerinden tespit ediliyor. Rivayetler üzerinden tespit ettiğinizde isterseniz de istemeseniz de saçma sapan anlatımların kapısını açmak zorunda kalıyorsunuz.

İnşirah 94-1 **Elem neşrah leke sadrak(e)** Hz. Muhammed'de bağlayın. Hz. Muhammed'e bağladığınız zaman kalp ameliyatından tutun da, üç defa kalbi açıldı yıkandı vs bunun kapısını açıyorsunuz. Aynı sureye Kur'an'dan anlam verdiğinizde birine deniyor ki "Biz senin sadrını şerh etmedik mi?" Kur'an da sadrının şerh edildiğine dair başka biri var mı? Taha 20-25 **Kale rabbişrah li sadri**. Bir resul var "Allah'ım benim sadrımı genişlet" diyen. Sadrımı şerh et diyor. **Musa ile alakalı**.

Takassür 102-1.2 **El-hâkumu-ttekâşur(u). Hattâ zurtumu-lmekâbir(a)** "Çokluk sizi o kadar oyaladı ki sahtelerini bile üretmeye başladınız." Bu da Yusuf ile ilgili. Kur'an'a baktığımızda Kevser Suresi'ne ebter: Kur'an'da hadım edilen bir resul var ona 'ebter' diyorlar. Ebter demek; kız çocuğu olup erkek çocuğu olmayan kişi demek değildir. **Ebter; çocuk sahibi olamayana denir.** Bu sureyi Hz. Muhammed'e bağlıyorlar. Hz. Muhammed'in hem kız çocukları olmuş, hem oğlan çocukları olmuş. (Rivayete göre Hz. Muhammed'e ebter diyenlerin soyu ebter olmuş bir kafir soyu yok).

Kevser Suresi Yusuf bağlamında bir suredir. **Kul yâ eyyuhâ-lkâfirûn(e)** Nuh as bu sözü söylemedi mi? İbrahim demedi, Salih demedi, Lut demedi bir tek Hz. Muhammed mi dedi? Bu öğretinin parçasıdır. Bunu bütün müminler söyler. Bu şekilde Kur'an'da bağlam aradığınızda Kur'an da en fazla kıssası anlatılan Hz. Muhammed olur. Kalkarsınız Tövbe Suresi'ni, Enfal Suresi'ni Bedir-Uhud savaşlarına bağlarsınız.

**'Tenzil'** kelimesi: Kitabın oluşması uzun bir süreçtir. Öğreti hiçbirinde değişmez. Öğreti için kıssa anlatmak gerekmez. Öğretinin tek bir kelimesi vardır; *'la ilahe illallah'*. Kur'an, Allah'tan başkasına kul olmamayı öğretiyor. Fakat bu öğretinin nasıl, ne şekilde uygulandığı, hangi hataların yapıldığı, insanların ne tepkiler verdiği bunlar insanlar nezdindeki öğreti kısmıdır. O öğretinin kendisi, bu öğreti kısmı. Demokrasinin temelinde insanın tanrılar pendonundan kurtulması tek bir kelime, bu kadar. Komünizmin temelinde tek bir cümle; 'insanı alet yapan hayvandır'. Bütün her şey bunun üzerine bina edilir. İslam'ın öğretisi **la ilahe illallah**; her şey onun üzerine bina edilir. 'La ilahe illallah' her şeye rengini veren, şeklini veren, kokusunu veren, tadını veren o özdür. Her şeyin içindedir. Kur'an bunu öğretiyor. Hangi yolla öğretiyor? Resullerin daha önceki davranışları üzerinden öğretiyor. İnsanlığın resullere davranışı üzerinden öğretiyor. Her şekilde öğretiyor. Bu uzun süreç Hz. Muhammed ile bitiyor.

Tevrat da, Zebur da, İncil de Kur'an'dır. Hz. Muhammet'e verilen de, İbrahim'e verilen de hepsi Kur'an'dır.

Bu yazının (nezele) kitaplaşma süreci Ademle başlayıp Hz. Muhammed ile biten bir süreçtir.

**Katılımcı:** Elimizde tuttuğumuz Kur'an'ın nüzul sırası, sure isimleri de öğretinin bir parçası mı yoksa sonradan düzenlendi mi?

**RD:** Bu kitabın dizilimi de kelimeleri de kitabın bu şekli bu yapısı kesinlikle seçime bağlı bir şey değildir.

Nüzul sırası ortası sonu başı olmayan bir kitapla karşı karşıyayız. Nüzul sebebinden bahsedemeyiz. Kitabın nüzul sebebi insanı karanlıklardan aydınlığa çıkartmaktır.

**Katılımcı:** Kur'an Fatiha ile başlayıp nas ile biten bir kitap, bu şekilde mi indirilmiştir?

**RD:** Bu sıralamanın tetkik ki olup olmadığı ile ilgili bir çalışmam yok. Ama özellikle Kur'an'ın el yazmalarına baktığımızda bu dizilimin haricinde başka bir dizilime sahip

bir nüsha elimizde yok. Bu kitap yazılı olarak geldi ve yazılı olarak bu tertipi vahiy getirenler söyledi.

**Katılımcı:** Kitabın hitap olarak zorlanması asıl nedeni ne idi?

**RD:** Kitaba şekil vermektir. Kitap olarak gelmesi rivayetlere tamamen kapıyı kapatıyor.

Kur'an'ın kitap mı hitap mı olduğu bizim açımızdan fasık bir tartışmadır. Kur'an kitaptır. Kur'an kendisini kitap olarak tanıtır. Üçkâğıtçıların alanlarını öyle bir kapatıyor ki hiç kimseye alan bırakmıyor.

Hitap dediğin zaman olay öyle bir kopuyor ki..Hiçbir kural yok. Herkes kendi kafasına göre kural oluşturabilir. Usul oluşturabilir. Ekol oluşturabilir. Böyle bir şey karşımıza çıkıyor. Oluşturmuşlar nitekim.

**Soru:** La ilahe illallah kelimesine gerçek olmayan vahiy zarar veriyor mu?

**Cevap:** Vahiy bir şey değildir ki yazılmamış vahiy olsun. Vahiy bir harekettir. Bir şeyi ulaştırmak. Yazılmamış ise ulaştırma diyemeyiz.

**Katılımcı:** Söz ile ulaştırma?..

**RD:** Mele-i ala'daki meleklerin resullerle alakaları kitap getirdiler verdiler bitti. Resuller öldü artık melekler gelmez. Böyle bir şey yok. Mele-i ala melekler ilk insandan beri görevdeler görevlerini ne şekilde yapıyorlar onu bilmiyoruz.

Ama insanların sorumlu olduğu kitap elimizdeki Kur'an'dır. Hiç kimse Kur'an dışında bu da Kur'an'a geçmemiş vahiydir diyemez. Kur'an bizi sadece kendisinden sorumlu tutuyor. Kur'an kendisinin dışında bir kitaptan sorumlu tutsaydı o kitabı göstermesi lazım idi.

**Soru:** Kur'an'ı Kur'an ile anlama yöntemini dışarıda konuştuğumuz zaman anlaşılmayan üzerinde bir eşik var oda gramer vurgusu. Kur'an'da kitap dışında resullere verilen hikmet-mizan-hadid gibi bir takım kavramlar geçiyor. Bu yöntem çok zor bir yöntem mi?

**Cevap:** Kur'an yetmez onun yanında hadis lazım dediğiniz zaman Kur'an'ı anlamak için yıllar süren medrese eğitiminden geçmeniz lazım. Hadis usulü ile birlikte cerh ve tadil ilmini bilmeniz gerekiyor. Ulema görüşleri arasındaki farklılıkların sebebini de bilmek zorundasınız. Fıkıh usullerini ve fıkıhları da bilmek zorundasınız. Üzerinde icma edilen şeylerin neden icma edildiğini üzerinde icma olmayan şeylerin neden icma olmadığını bilmek zorundasınız.

Biz diyoruz ki; bu kitap bir yazıdır. Bu yazının anlaşılması gramer kurallarını öğrenmekten geçer. Bu yazının gramer kurallarını öğrendikten sonra siz Kur'an'ı kesinlikle anlarsınız. Sıkı bir eğitimle 1 yılda bilmediklerini nasıl öğreneceğini de bilir.

Hangisi zor? Hangisi kolay? Siz bir ayet okuyorsunuz hadis, ulema görüşü, şunu, bunu,

yüzlerce şeyi koymazsanız... Kaldı ki bunları koyduktan sonra bir sonuca da varamıyorsunuz. Kur'an'ı bu şekilde anlayamazsınız. Şunları da yapman lazım bunları da yapman lazım diyen bir metod var.

Bir tarafta da karşımıza bizim dilimizde olmayan bir söz var. O sözün orijinal gramerini öğrenmek zorundasınız. Öğrendikten sonra o kitabın içindeki kelimeleri kitabın içinden bulmak zorundasınız.

**Katılımcı:** Hikmet tartışmaları bağlamında imamı şafinin hikmet tanımı var. Konuyu hadis ile dolduruyor. Hikmet sünnettir. Aynı şekilde Gazali, İbni Sina bunlarda felsefedir diyor. Hikmet kavramına yüklenen içerik İslam düşüncesi içerisinde ray değişimi bu hikmet kavramı üzerinden olmuş. Hikmet kavramın açabilir misiniz?

O söylemler çok büyük bir haksızlık. Biz akılı ön plana çıkartmayı bırakın Kur'an'ın önüne geçen akılı lanetleriz. Kılavuzu Kur'an olmayan bir akıl beş para etmez.

Aklı değerli hale getiren şey Kur'an'dır. Eğer Kur'an akla kılavuzluk yapmazsa, akıl denilen şey canavar gibi bir şeydir; insanı her şeye ikna eder. Ateistler kendilerini Allah'ın yokluğuna akıl ile ikna ettiler. Felsefeciler yüzlerce binlerce felsefeyi akılları sayesinde ürettiler. Akıl böyle canavarlaşır. Kılavuzu Kur'an olmayan bir akıl Hiroşima'ya bomba atar size özgürlük getirdim der. Kılavuzu Kur'an olmayan akıl Irak'a girer size özgürlük getirirken 2 milyon insanı öldürür.

Biz aklını Kur'an'ın önüne geçiren kişinin ilahlık iddiasında bulunduğunu söylüyoruz. Biz akıllı da değiliz, akılcı da değiliz. Biz mutlak aklın Kur'an olduğuna iman ederiz. Dolayısıyla yaratılmış her akıl Kur'an'ın izinden gitmek zorundadır. Kur'an'ın gösterdiği yere gitmek zorundadır. Biz böyle söylediğimiz halde birileri kalkıp "aklınızı ön plana çıkartıyorsunuz akılcısınız modernist olacaksınız, yarın bir gün şuraya-buraya selam göndereceksiniz birtakım kişilerin atalarına selam göndereceksiniz, minnet duyacaksınız' diyebilir.. Böyle söylemler dereyi görmeden paçayı sıvamaktır. Bu bir zulümdür; bunu bize yapanlar bize zulmederler. Bu zulmün de hesabını Allah'a verirler... Biz böyle değiliz. Biz geleneğin ilkeleşmesine karşıyız ama ilkelerin gelenekleşmesine karşı değiliz. İlkeleri devam ettirmek gelenek olmalı. Yoksa geleneği devam ettirmek ilke olmamalı.

Aradaki fark 1930 yılında askeriyede bir tanesi bank boyuyor. Onun başına nöbetçi diyor. Ondan sonra gelen tüm komutanlar bank nöbeti tutturuyor. Aradan 80 yıl geçiyor. Bu bank nöbeti nedir. Bu gelenektir. Geleneğin ilkeleşmesidir.

Her devir, her doğan insan; geçmişinden bağımsız olarak, günahsız doğar. Geçmişin günahını taşıyan kimse yoktur. Herkes kendi orijinal başlangıcını yapmalıdır. Bunun için Kur'an yeterlidir.

Kur'an'ı anlatırken söylediklerimize gelince; çalışmalarımıza dikkat ederseniz meful bir kelimenin mübtada olduğu yorum değildir. Hatta meful bir kelimenin fail, naibi fail yada mübtada olduğu sadece Arapça ile alakalı değildir. Türkçe'de de öyledir,

Rusça'da da, İngilizce'de de, Fransızca'da da öyledir. Dünyadaki bütün dillerde özne ismin yalın halidir. Arapçada ona mübteda yani meful hal denir. Bunun yorumluk bir tarafı yok. Ama **Tebârake-İlezi biyedihi-İmulku** mülkü hem böyle noktalayacaksın harekeleyeceksin, hem de mülkü elinde bulunduran...Nasıl mülkü elinde bulunduran oluyor? Meful bir kelime, nasıl oluyor da 'ismin -e hali' oluyor. Özne yalındır. Bakın siz cümlelerin öznesini nesneye cevirdiniz. Biz buna itiraz ediyoruz. Bu yorum mudur? Tam tersi yorumu dışlamaktır.

**Ellezi yuzahirune minkum min nisâ-ihim mâ hunne ummehâtihim** İçinizden kadınlarınıza zihar yapanlar bilsinler ki onlar onların annesi değildir. 'Ma hunne' nasıl mübteda başka, haber başka oluyor? Mübteda müzekker, haber müennes. Bu yorum mudur? **Bu yorumu dışlamaktır.** Biz ortaya ilke koyuyoruz.

Bakara 2-2 **Zâlike-İkitâbu lâ raybe fihi huden ilmuttekîn(e) nokta Ellezi yu/minune bilgaybi veyukîmune-ssalâte vemimmâ razeknâhum yunfikûn(e)** bu cümlelerin mübtedası var, haberi yok. Üstelik bu cümle muttaki kelimesinin sıfatıdır. *Oradan bölünemez.* Bu yorum mudur? Kural bu. Muttaki kelimesinden sonra gelen cümle sıfat cümlesi olarak muttaki kelimesinin sıfatıdır. Muttaki kelimesi mensub(nisbet edilmiş)dur. O sıfattır. Bütün irab kitaplarına bakın bütün tefsirlere bakın, hepsi bunu söylüyor. Madem muttaki kelimesinin sıfatıdır, o zaman neden iki ayet yapıyorsunuz. Bu yorum mudur? Yorum değildir. Yorum; "bu kelime şöyledir ama ben başka olduğunu düşünüyorum"dur. İlke ortaya koymaya yorum denmez.

Karşımızda bir yazı var. Bu yazının ilkeleri, bu yazının 'kuralları'dır. Siz bu yazının kurallarına uymazsanız kitabı anlamış olmazsınız. Tam tersi kitabı şekillendirmiş olursunuz.

Yazının bir kuralı var ona da 'HİKMET' deniyor. Hikmet; yazının kuralıdır. Hikmet seni o yazıya bağlıyor. Başka yerde arayamazsın, yazının içerisinde arayacaksın hikmeti. Kur'an'da geçen hikmeti Buhari'de bulamazsın, yine Kur'an'da bulacaksın. Örnek; Ebu Leheb Kur'an'da geçiyor. 'Ebu leheb' kelimesinin karşılığını Kur'an'da bulacaksın. Tebbet Suresi'nde 'iki eli kurusun' meali verilen ayet...Allah beddua etmez. Ondan üst bir varlık yok. Allah'ın beddua etmeyeceği bir yorum mudur? Allah beddua ederse, dua da eder. *Acizdir* demektir. Allah "ebu lehebin iki eli kurusun" derken kime diyor? Allah'ım senden daha güçlüsü mü var, ebu leheb'i yok et gitsin?

Ticarette sahtekarlık yaptılar diye Şuayb'ın kavmini yok ettin. Bir deveyi kestiler diye Salih'in kavmini yok ettin. Bina diyorlar diye Hud'un kavmini yok ettin. Nuh için yeryüzünü silip süpürdün. Ebu leheb'e gücün mü yetmiyor? Bu yorum değildir; *bir ilkeye çağırma*dır. Siz bu kelimeler bu manaları vererseniz, ortada ilke diye bir şey bırakmazsınız.

Ali İmran 3-7 **Huve-İlezi enzele 'aleyke-İkitâbe**(O sana kitabı indirendir). Burada 'kitap' kelimesine 'kitap' demek yorum mudur?

Bizim yaptığımıza yorumlardan bir yorum olarak bakanlar, haksızlık yapmış olurlar.

Hem tahrif yapmış olurlar. Hem de apaçık bir gerçeği görmemiş olurlar. Biz de yorum yaptık. Yazdıklarımız ortada söylediklerimiz ortada. 900 sayfalık Yusuf kitabı var bir tane yorum bulun.

Ademin ilk insan olmadığına dair ayetler, Ali İmran 33-34, Hadid 26, Meryem 58-59, Enam 85 başlıyor, bütün resuller akraba diyor ayet, peki Adem'den Havva'nın çıktığına dair ayet var mı? Yok. Bir erkeğin doğurabileceğine dair bir çıkarım var mı? Yok. Adem'in ikiz çocuklarının ensest ilişkiye girdiğine dair ayet? Yok. Çıkarım da yapamayız.

Beşerler diyor ki Fussilet 41-6 **innema ene beşerun mislukum** burada resuller kendilerine "innema ene insanu" dememiş. Hep "ben beşerim" diyor. Bu mu yorum? Yoksa 'beşer de insandı, insan da beşerdir' bu mu yorum?

Hicr 15-26 **Velekad haleknâ-l-insâne min salsâlin min hame-in mesnûn(in)** burada "insanı yarattık" diyor. Hicr 15-28 **Ve-iz kâle rabbuke lilmelâ-iketi innî hâlikun beşeran min salsâlin min hame-in mesnûn(in)** "ben bir beşer yaratacağım". İkisi aynı değil. Bu mu yorum? Nerede yorum var?

Bizim ki yorum değil. Biz insanlara diyoruz ki; Kur'an'ın ilkeleri var. Kur'an'ın dilinin ilkeleri var. O ilkelerle düşünmek zorundasınız. Aklınız o ilkelerin peşinden gitmek zorunda. O ilkelerin önüne geçemezsiniz. **Kur'an kılavuzdur ve kılavuz daima öndedir.** Onun peşinden gelenler aklen fikren bilimsel, ilimsel olarak, vicdanen her acıdan onun izinden gidecekler. Onun önüne kimse geçemez. Onun önüne geçerek Müslüman kaldığını mümin kaldığını iddia ediyorsa, yalandır. Kur'an'ın önüne geçen *mümin* olamaz. **Mümin; Kur'an'ın arkasından gidendir.** Bakara 2-2 huden lil muttekin gayet açık, muttakilerin rehberidir. Rehber nerede olur? REHBER ÖNDE OLUR.

**Katılımcı:** Şöyle bir itirazla karşılaşıyoruz. Harekeli metni insanlar Kur'an diye biliyorlardı. Onun bir meal olduğunu söyledik. Kur'an'ı rehber edinecek, ilke edinecek insanlar hangi Kur'an'ı esas alacaklar?

**RD:** Bu sorduğunuz soru çok haklı bir soru. Kur'an'ın noktasız ve harekesiz olduğunu yeni söyledik. Sizse bu kitabı 1000 yıldır okuyorsunuz. 1000 yıldır okuduğunuz kitaba bu soruları sordunuz mu?

Bu soruları soranlar ellerindeki Mushaf ile ilgili bilmeden konuşuyorlar. Tefsir okumamışlar. Mealleri okumuyorlar. Bir şey savunuyorlar ama savundukları şeyin ne olduğunu bilmiyorlar. Bizim elimizde 50-60'a yakın nüsha var. Bu nüshaların hepsi birbirinin tıpkısının aynısı. Peki Asım kıraati diğer kıraatlerin tıpkısının aynısı mı? Değil. Elinizde 20 değişik okuması olan metin var. Ona Kur'an diyorsunuz. Elinizde istisnasız 300-500-1000 yıl sonra yazılmış hepsi tıpatıp aynı olan bir Kur'an var. Kalkıp Asım kıraatinim nesini savunacaksınız?

Bakın **Tebarekellezi bi yedihil mulku** buradaki 'mulku' kıvrım kıvrım kıvrandırmış. Öyle bir hale sokmuş ki aşağı tükürseler sakal, yukarı tükürseler bıyık. Ne söyleyeceklerini

bilememişler. Kimi o mulku kelimesini nesne yapmış, kimi özne yapmış. Metni ne yaparsanız yapın bir şeye benzetemiyorsunuz. Bu Asım kıraatıydı peki has kıraati ne aynı Asım onu ne yapacaksınız? O da Kur'an. Kıraatlerin hepsi Kur'an. İyi de bir sorun var. Elimizdeki noktalanmış ve harekelenmiş mushafların hepsinde çok ciddi gramer sorunları var. Çok ciddi anlama sorunları var. Sadece harekelerde mi, hayır noktalarda da ciddi sorunlar var. O ciddi sorunlar aşılmadan, o sorunları geçirmeden olayı çözemezsiniz.

Bunların hepsini siz görmeden, karşı olmak için söz söylerseniz buyurun siz yapın. Yapılmıyor olmuyor. Biz de onu diyoruz.

Şunu kabul edeceksiniz; bizim elimizdeki Kur'an hatalıdır. "Gramer hatası da var, anlatım bozukluğu da var, hatalıdır" diyeceksiniz. "Allah tarafından hatalı bir metin geldi" diyeceksiniz. "Bu artık devri geçmiş bir kitaptır" diyeceksiniz.

Biz noktasız ve harekesiz metni baz aldığımızda, Asım kıraatini çöpe attığımızı sanmasınlar. Elimizde noktasız ve harekesiz bir söz var. Bu sözün de kuralı var. Bu sözün nahyi var. Bunun yanında kendi koyduğu ilkeler var. Bu ilkelerle bir ayet hakkında 'ben şunu düşündüm, o şunu düşündü' mümkün değil. Tek bir anlama bırakıyor. Bir anlam ayette derinleştikçe derinleşiyor.

**Soru:** Nisa 4-1 deki Yâ eyyuhâ-nnâsu-ttekû rabbekumu-lleziâ halekakum min nefsin vâhidetin veâleka minhâ zevcehâ vebeâsse minhumâ ricâlen ayetini açıklar mısınız?

**Cevap:** Oradaki nefsin vahidetin 'bir tek' anlamına gelmez. Nefsin kelimesinin sayısı bir tane değil. Oradaki 'zevceha' o da bir tane değil. 'Nefsin'i tür ismi olarak aldın. Tür ismi olduğunu 'vahidetin' kelimesinin sonradan gelmesinden çıkartıyoruz. 'Bir' demek için, 'haleka min nefsin' deseydi bitmişti. Haleka min nefsin, *bir nefis* demektir. Sonu tenvinli olan kelimeler 'bir'lik ifade ederler. Yani orada *vahidetin* kelimesine hiç gerek yoktu. Arapçada bir sayısı hiç kullanılmaz. Sayının, sayı olarak değil de sıfat olarak gelmesi 'min nefsin' tek çeşit nefisten, sonra ondan zevce demek ki artık nefis *iki* oldu. İki çeşit oldu. Yeryüzünde kaç çeşit nefis var? 2 tane. Burada o anlatılıyor.

**Katılımcı:** Ben şöyle anlamıştım zevceha ha kelimesi müennes

**RD:** Zevc kelimesi hem müennes hem de müzekker için kullanılır.

**Katılımcı:** 'Zevceha'yı müennes olarak kabul edersek iki çift dişi olmuş oluyor. Nefsinden neftsen yani Meryem türü Meryem'den de ikiz olduğunu düşünmüştüm.

**RD:** Çalışmak lazım. Ben buna olmaz demiyorum. Bu ayette bizim üzerinde durduğumuz **insan türü kadınlarla başladı; erkeklerle değil.**

Bir tür nefis oldu ondan tekrar kendine benzer Meryem gibi doğurdu. Sonra 3 (oldular) kişiden sonra erkekler türedi. Kadınlar türedi, böyle oldu.

Ben "hayır, öyle değildi" demiyorum. Ben çalıştım; öyle olmadığını gördüm. Ama sizin

söylediğiniz yönün de kapısını kapatmıyorum. *İnsan türünün erkeklerden başladığının kapısı kesinlikle kapalı.*

**Katılımcı:** Ayetin devamında ve beşşe min humâ ricâlen erkek türü sonradan giriyor.

**RD:** Dikkat et orade *besse* kelimesini kullanıyor. *Haleka* değil. Ba's kelimesi; yaymak göndermek, yaratmak anlamında da kullanılıyor. Aslında yaratmak anlamına gelmez. Ba's kelimesi atıl olan bir şeyi harekete geçirmek. İşlevlik kazandırmak. Var olan bir şeye işlevlik kazandırmak. İlk kadınlar, kadın doğurdular. Bu demek değildir ki onlarda erkek doğurma potansiyeli yok. Var ama ba's edilmemiş. Harekete geçirilmemiş. Atıl durumda duruyor. İlk kadınlara kadın denmez. Kadın kelimesi ancak erkek olunca anlam kazanır. Erkek olmazsa kadın kelimesinin anlamı yoktur. Dişil bir tür diyebiliriz.

Bunların kız ve erkek çocuk doğurma potansiyelleri var. Tıpkı Meryem'de olduğu gibi. Meryem kız da doğurabilirdi erkek de doğurabilirdi. Potansiyeli erkek yönünde çalıştı. İlk olanlarda da bu potansiyel vardı. Ama ne zaman harekete geçiyor? *Evlilik yapıldığı takdirde birinci derecede akraba evliliği olmayacak sayıya ulaşınca ortaya çıkıyor.* Kur'an'da kiminle evlenilmez dendiğinde ya 16 ya 18 kişi var. Bunlardan birkaç tanesi akraba durumu değil, evlenip boşanmış olma durumu. Babanın eşi, süt kardeş gibi... Bunlar akrabalıkla gelmeyen sonradan olan şeyler. Bunları çıkardıktan sonra geriye kalan Kur'an'ın başka ayetinde geçen 8 sayısı çıkıyor.

8 taneden sonra artık kız ve erkek doğmaya başladılar. Bunların evliliği artık 1. dereceden akraba evliliği değil.

**Soru:** Ahzab 40'ta "Mâ kâne muhammedun ebâ ehadin min ricâlikum" ifadesini şöyle anlayabilir miyim; bu risalet sonlandı artık bu risaletin atası Hz.Muhammed değil?

**Cevap:** Bitti. Son resul Hz.Muhammed. Şöyle diyorlar; Hz. Muhammed'den sonra risalet devam ediyor. **Etmiyor.** Orada **hatemen nebi** diyor. Resul olmayan nebi bulabilirsiniz. Ama nebi olmayan resul bulamazsınız. Yusuf'un kardeşleri nebi idi. Ama resul olmadılar. Hatemen nebi dediğiniz zaman; bitti. Zaten nebi olmadan resul olamazsınız.

**Katılımcı:** Risalet konusunda hiçbirinizin babası değil mi demek?

**RD:** Risalet soyu *bitti* demek.

**Soru:** İbrahim 41 "Rabbenagfirli ve li vâlideyye ve lil mu'minîne yevme yekûmul hisâb" burada İbrahim biyolojik babası için mi dua ediyordu yoksa Adem için mi?

**Cevap:** Vâlideyye kelimesi için daha önce Süleyman'da da böyle bir şey vardı. Orada demiştik ki bu vâlideyye kelimesinden kasıt; ilk anne babalarıdır. İbrahim'in babasından bahsediliyor ama annesinden bahsedilmiyor. Kur'an'da annesinden bahsedilen bir İsa, iki Musa vardır. Harun'un annesinden bahsediliyor. Bunun haricinde annesinden bahsedilen resul yok. Kur'an'da resullerin ilk anne ve babasından bahsediliyor. Adem ve eşi; tüm resullerin anne ve babasıdır. Risalette

biyolojik bağ bir şeyi ifade ediyor ama tek başına hiç birşey ifade etmez. Risalet soyunu değerli hale getiren onların soy bağı değildir. Risalettir. Risalet olmazsa o soy hiçbir işe yaramaz. Dolayısıyla o soyu risaletten önemli göremezsin.

Kur'an'dan bakınca İbrahim kendi babasına dua etmez. Babasının ne olduğunu Kur'an anlatıyor. Ama günahlarının bağışlanmasını dileyeceği iki atası var mı? Hem annesi hem babası var. İlk anne ve ilk babası. Sadece İbrahim'inki değil bütün resullerinki oraya gidiyor.

**Soru:** Nisa 4-129 ayette 'nisa' kelimesini 'kadınlarınız' diye çeviriyorlar. Arkasından da "kadınlarınızın birine ilgi gösterip diğerini bırakmayın" diyorlar. Buda çok eşliliğe yol açıyor. Nisa kelimesine verilen mana ile çok eşlilik çıkıyor mu?

**Cevap:** Nisa 34 çalışırken "Bu ayeti anlamak için, Nisa Suresinin tamamını işin içine katmazsanız, anlayamazsınız" demiştim. Orada soru şu: Nisa kelimesi bir erkeğe eş olmuş kadın anlamı veriliyor. Nisa kelimesi bir erkeğe eş olmuş anlamında kullanılmıyor. Bakın Meryem'in kocası yoktur ama ona Nisa deniyor. Çok eşliliğin kapısını zaten açmışlar onu Kur'an'a bağlamak istiyorlar. Orada farklı şeyler söyleniyor. Birini askıya almak oradan ne anlayacağız?

Ne kadar istesen de kadınlar arasında adaleti sağlayamazsın. O zaman adalet boş hayal. Kur'an bize adaleti ne yaparsanız yapın gerçekleştiremezsiniz mi diyor? Sonra birini askıda bırakıp diğerine... o ne demek? İki tane eş var. Sırayla riayet et bunumu anlatıyor?

Düzeysizlik bu. Orada 'nisa' diyor. Eşleriniz arasında demiyor.

Kur'an'ı saktukları hale bakın. O ayete çok detaylı çalışmak lazım...